

ارائه یک مدل جدید ممتیکی مبتنی بر اتوماتای یادگیر ساختار ثابت

مهندی رضاپور میرصالح و محمدرضا مبیدی

موجود قبیل می‌گردد. در این مدل، جستجوی محلی معادل یک عملگر ژنتیکی است که باعث پالایش ساختار ژنتیکی کروموزوم‌ها می‌شود [۱] و [۲]. مهم‌ترین عیب این مدل یادگیری، از بین رفتن سیر تکامل عمومی کروموزوم‌هاست که توسط الگوریتم ژنتیکی به دست آمده است. به عبارت دیگر جستجوی محلی با ایجاد تغییر در ساختار ژنتیکی کروموزوم‌ها، روند تکامل عمومی کروموزوم‌ها را دچار خشده می‌کند [۳] اما در مدل یادگیری بالدوینی ساختار ژنتیکی افراد تغییر نمی‌یابد. با توجه به این که در این مدل نتیجه جستجوی محلی در ساختار ژنتیکی کروموزوم اثری نخواهد گذاشت، بایستی از پارامتر دیگری جهت اعمال اثر جستجوی محلی استفاده شود. در اکثر مقالات چاپ شده، نتیجه جستجوی محلی بر روی شایستگی اعمال می‌شود. در این روش یک یا چند موجود که از لحاظ ساختار ژنتیکی شبیه به هم هستند و احتمالاً در همسایگی یکدیگر در فضای جستجوی قرار دارند، پس از اعمال جستجوی محلی، دارای شایستگی یکسانی خواهند شد. در نتیجه فضای شایستگی موجودات که نسل بعد طبق آن انتخاب خواهد شد دارای سطح همواری خواهد بود و بسیاری از مینیمم‌های محلی را پوشش خواهد داد. هرچند که این ویژگی باعث افزایش هزینه زمانی جهت رسیدن به جواب نهایی مسئله می‌شود اما از قرارگرفتن موجودات در بسیاری از مینیمم‌های محلی جلوگیری کرده و از همگرایی زودرس اجتناب می‌ورزد [۴].

یکی از روش‌های یادگیری تقویتی، اتوماتای یادگیر است. در یادگیری تقویتی یک عامل یادگیرنده در طی یادگیری با فعل و انفعالات مکرر با محیط، به یک سیاست کنترل بهینه می‌رسد. جهت آشنایی با جزئیات تئوری یادگیری تقویتی و کاربردهای مختلف آن به [۴] و [۵] مراجعه شود. از اتوماتای یادگیر برای مدل کردن سیستم‌های یادگیر استفاده می‌شود که به صورت تصادفی اقدامی را از مجموعه اقدام‌های خود انتخاب کرده و در یک محیط ناشناخته اعمال می‌کند. سپس پاسخ محیط دریافت شده و احتمال اقدام‌ها بر طبق الگوریتم یادگیری به روز می‌شوند و روال فوق تکرار می‌گردد [۶] و [۷]. اتوماتاهای یادگیر در کاربردهای گوناگونی مورد استفاده قرار گرفته‌اند که جهت آشنایی با آنها می‌توان به [۸] و [۹] مراجعه نمود.

اولین بار در [۱۰] مدل ترکیبی GALA توسط رضاپور و مبیدی پیشنهاد شد. در این مدل تکاملی، کروموزوم‌ها به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا بازنمایی شده‌اند. هدف از بازنمایی منحصر به‌فرد در این مدل، استفاده از اثرات مثبت تکامل و یادگیری محلی است. از این مدل در همزمان از اثرات مثبت تکامل و یادگیری محلی استفاده گردیده که در ادامه مقاله به آنها پرداخته شده کاربردهای مختلفی استفاده گردیده است. در ادامه مقاله به آنها پرداخته شده است. مهم‌ترین مشکل مدل ترکیبی GALA، همانند سایر روش‌هایی که از مدل یادگیری لامارکی استفاده می‌کنند، از بین رفتن سیر تکامل عمومی است. در این مقاله مدل ممتیکی جدیدی با نام GALA۲ بر مبنای مدل GALA ارائه شده است. در روش ارائه شده جهت افزایش سرعت همگرایی و فرار از همگرایی زودرس، به طور همزمان از دو مدل یادگیری لامارکی و بالدوینی استفاده می‌شود.

ادامه این مقاله به شکل زیر سازماندهی شده است: در بخش‌های ۲ و ۳ به ترتیب اتوماتای یادگیر و اتوماتای مهاجرت اشیا شرح داده شده‌اند.

چکیده: الگوریتم ممتیک یکی از انواع الگوریتم‌های تکاملی است که با استفاده از جستجوی عمومی و جستجوی محلی فضای حل مسئله را به صورت بهینه جستجو می‌نماید. تعادل بین جستجوی عمومی و محلی، همواره یکی از مسائل مهم در این دسته از الگوریتم‌ها است. در این مقاله یک مدل جدید ممتیکی با نام GALA۲ ارائه شده است. این مدل از ترکیب الگوریتم ژنتیک و اتوماتای مهاجرت اشیا که نوع خاصی از اتوماتای یادگیر ساختار ثابت می‌باشد، تشکیل شده است. در مدل ارائه شده جستجوی عمومی توسط الگوریتم ژنتیک و یادگیری محلی به وسیله اتوماتای یادگیر انجام می‌شود. در این مدل جهت افزایش سرعت همگرایی و فرار از همگرایی زودرس، به طور همزمان از دو مدل یادگیری لامارکی و بالدوینی استفاده شده است. در این مدل تکاملی، جهت استفاده توأم از اثرات مثبت تکامل و یادگیری محلی، کروموزوم‌ها به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا بازنمایی شده‌اند. جهت نمایش برتری مدل ارائه شده نسبت به سایر روش‌های موجود، از این مدل برای حل مسئله تناظر گراف استفاده گردیده است.

کلیدواژه: الگوریتم ممتیک، مم، جستجوی محلی، جستجوی عمومی، اتوماتای یادگیر، اتوماتای مهاجرت اشیا.

۱- مقدمه

الگوریتم‌های تکاملی، الگوریتم‌های قدرتمندی در جستجوی سراسری هستند که دارای توانایی اکتشاف و بهره‌برداری در فضای مسئله می‌باشند. اکتشاف و بهره‌برداری دو هدف اساسی در جستجوها هستند. اکتشاف به معنای اطمینان از سراسری بودن جستجو است و از این جهت اهمیت دارد که فضای مسئله باید به نحو قابل اطمینانی برای یافتن سراسری نقطه بهینه، جستجو شود. بهره‌برداری از این لحاظ مورد توجه است که به تلاش پیرامون بهترین جواب برای یافتن پاسخ‌های بهتر می‌پردازد. الگوریتم‌های مناسب و کارای زیادی وجود دارند که به این دو هدف توجه می‌کنند و هر دو را ارضاء می‌کنند که به این گونه از الگوریتم‌ها روش‌های ترکیبی گفته می‌شود. ترکیب الگوریتم‌های ژنتیک با جستجوی محلی هم از این دسته از الگوریتم‌ها محسوب می‌شوند. این الگوریتم‌ها که از ترکیب الگوریتم ژنتیکی متعارف با الگوریتم‌های جستجوی محلی ایجاد شده‌اند، به گونه‌ای بسیار کارآتر توانایی جستجو دارند. این الگوریتم‌ها به الگوریتم‌های ممتیک یا الگوریتم‌های با یادگیری لامارکی و یادگیری بالدوینی هم معروف هستند. مهم‌ترین نقش را در این الگوریتم‌ها، الگوریتم‌های جستجوی محلی بر عهده دارند. در مدل یادگیری لامارکی برخلاف مدل یادگیری بالدوینی، خصوصیات ژنتیکی یک موجود در طول حیات آن تغییر می‌کند. به عبارت دیگر با اعمال جستجوی محلی و یافتن یک جواب بهتر، ساختار ژنتیکی و شایستگی جواب یافته شده جایگزین

این مقاله در تاریخ ۱۶ آبان ماه ۱۳۹۶ دریافت و در تاریخ ۱۱ تیر ماه ۱۳۹۷ بازنگری شد.

مهندی رضاپور میرصالح (نویسنده مسئول)، گروه مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، (email: mrezapoorm@pnu.ac.ir).

محمد رضا مبیدی، دانشکده مهندسی کامپیوتر و فناوری اطلاعات، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ایران، (email: mmeybodi@aut.ac.ir).

از اتماتاتی یادگیر در حوزه‌های مختلفی نظریه بهینه‌سازی [۱۱] و [۱۲]، شبکه‌های اجتماعی [۱۳] تا [۱۶]، گراف‌ها [۱۷] و [۱۸]، شبکه‌های پتری [۱۹] و [۲۰]، شبکه‌های کامپیوتری [۲۱] و [۲۲]، سیستم‌های توصیه‌گر [۲۳] تا [۲۴] و غیره استفاده شده است.

یکی از انواع اتماتاتی یادگیر ساختار ثابت، اتماتاتی مهاجرت اشیا [۲۴] است که توسط پنج تابی $\langle \alpha, \Phi, \beta, F, G \rangle$ نشان داده می‌شود.

$$\underline{\alpha} = \{\alpha_1, \dots, \alpha_r\}$$

$$\underline{\Phi} = \{\Phi_1, \dots, \Phi_m\}$$

$$\underline{\beta} = \{\beta_1, \dots, \beta_n\}$$

مجموعه α عضوی اقدام‌های مجاز برای اتماتاتی یادگیر، مجموعه Φ عضوی وضعیت‌های اتماتاتی یادگیر و مجموعه β عضوی ورودی‌های محیط می‌باشد که در آن ۱ به معنای پاسخ نامطلوب و ۰ به معنای پاسخ مطلوب از طرف محیط است.

تابع $F: \underline{\Phi} \times \underline{\beta} \rightarrow \underline{\Phi}$ نگاشت وضعیت‌ها است که با توجه به وضعیت فعلی و پاسخ دریافتی از محیط وضعیت بعدی را مشخص می‌کند و نهایتاً $G: \underline{\Phi} \rightarrow \underline{\alpha}$ تابع نگاشت خروجی می‌باشد که خروجی اتماتاتی را با توجه به وضعیت فعلی مشخص می‌کند. در این اتماتاتی هر اقدام یک دسته را نشان می‌دهد. در اتماتاتاهای با ساختار ثابت پاسخ محیط به اتماتات سبب می‌شود که اتماتات از یک وضعیت به وضعیت دیگر منتقل شود، در صورتی که در اتماتاتی مهاجرت اشیا، اشیا به وضعیت‌ها نسبت داده می‌شوند و پاسخ محیط به اتماتات سبب گردش اشیا در بین وضعیت‌های اتماتات می‌گردد و از طریق این گردش دستributed اشیا انجام می‌گیرد. اگر شیء w_i در خروجی α_k اتماتاتی مهاجرت اشیا قرار داشته باشد این شیء متعلق به دسته شماره k است. برای خروجی α_k مجموعه وضعیت مرتبط با α_k در نظر گرفته می‌شود که N عمق حافظه را نشان می‌دهد. به طور کلی می‌توان $\Phi_{(k-1)N+1}, \dots, \Phi_{kN}$ را داخلی‌ترین وضعیت و Φ_{kN} را خارجی‌ترین وضعیت (وضعیت مرزی) این خروجی دانست. اگر دو شیء w_i و w_j به ترتیب در وضعیت‌های $\Phi_{(k-1)N+p}$ و $\Phi_{(k-1)N+q}$ قرار داشته باشند در این صورت (مشروط به این که $p, q < N$, $p < q$) حرکت w_i با w_j می‌باشد. اگر شیء w_i با کمترین درجه قطعیت نامیده می‌شود. اگر شیء w_i در خروجی α_k اتماتاتی مهاجرت اشیا قرار داشته باشد و پاسخ از محیط دریافت شود w_i به سمت داخلی‌ترین وضعیت اقدام متناظر ($\Phi_{(k-1)N+1}$) حرکت خواهد کرد و در صورتی که پاسخ از محیط دریافت شود w_i به سمت وضعیت مرزی (Φ_{kN}) سوق داده خواهد شد.

۳- کارهای مرتبط

یک مدل ترکیبی مبتنی بر الگوریتم ژنتیک و اتماتاتی یادگیر GALA است. از این مدل در حوزه‌های مختلفی استفاده شده که مهم‌ترین آنها عبارتند از مسایل حوزه گراف، مسئله زمان‌بندی، مسئله بهینه‌سازی پرس‌وجوهای بانک اطلاعاتی. در همه مقالاتی که از مدل ترکیبی GALA بهره برده‌اند از مدل یادگیری لامارکی جهت اعمال جستجوی محل استفاده شده است. در [۲۵] ضمن استفاده از مدل ترکیبی GALA در حل مسئله تناظر گراف، پیش‌پردازشی ارائه شده که باعث افزایش سرعت همگرایی روش ترکیبی در گراف‌های بدون وزن می‌شود. در این مقاله برتری روش ارائه شده به وسیله مدل ترکیبی GALA نسبت به سایر روش‌ها نشان داده است. در [۲۶] تا [۲۹] از GALA در بهینه‌سازی در پرس‌وجوهای بانک اطلاعاتی استفاده شده است. در این مقاله‌ها نشان داده شده که با استفاده همزمان از الگوریتم ژنتیک و اتماتاتی یادگیر، سرعت همگرایی افزایش یافته و از قرارگرفتن در مینیمم محلی جلوگیری به عمل می‌آید. در [۳۰] با استفاده از مدل ترکیبی، روشی

شکل ۱: تعامل اتماتاتی یادگیر با محیط.

شرح کارهای مرتبط با موضوع در بخش ۴ آمده است. بخش ۵ به معرفی مدل ارائه شده می‌پردازد. در بخش ۶ به معرفی مسئله تناظر گراف جهت استفاده از مدل پیشنهادی برای حل آن پرداخته شده است. بخش ۷ شامل پیاده‌سازی آزمایشات و ارائه نتایج به دست آمده می‌باشد و نهایتاً در بخش ۷ نتیجه‌گیری به عمل آمده است.

۲- تئوری اتماتاتی یادگیر

اتوماتاتی یادگیر [۶] ماشینی است که می‌تواند تعداد محدودی عمل را انجام دهد. هرگاه این ماشین عملی را انتخاب می‌کند، عمل انتخاب شده توسط محیط ارزیابی گردیده و نتیجه آن به صورت یک سیگنال بازخوردی مثبت (در صورت مناسب‌بودن عمل) یا منفی (در صورت نامناسب‌بودن عمل) به اتماتات بازگردانده می‌شود. مقدار این سیگنال در انتخاب اعمال بعدی تأثیر می‌گذارد. هدف این فرایند این است که اتماتات بعد از گذشت مدتی به سمت مناسب‌ترین عمل خود در محیط میل کرده و یا به عبارت دیگر یاد می‌گیرد که کدام عمل، بهترین عمل است. نحوه تعامل اتماتاتی یادگیر و محیط در شکل ۱ نشان داده شده است.

مدل ریاضی محیط به صورت سه‌تایی $\langle \alpha, \beta, c \rangle$ تعریف می‌شود که $\underline{\alpha} = \{\alpha_1, \dots, \alpha_r\}$ مجموعه ورودی‌ها، $\underline{\beta} = \{\beta_1, \dots, \beta_n\}$ مجموعه مقادیر سیگنال تقویتی که توسط محیط تولید می‌شود و $\underline{c} = \{c_1, \dots, c_r\}$ با c_i از احتمال‌های تنبیه می‌باشد. هر c_i با α_i احتمال‌های واقع c_i ‌ها مشخصات و رفتار محیط را تعریف می‌کند. اگر احتمال‌های تنبیه ثابت باشند، محیط را ایستا و اگر در طول زمان تغییر کنند، محیط را غیر ایستا می‌نامند. بر حسب نحوه تعریف مجموعه β ، محیط به مدل P ، مدل Q و مدل S تقسیم‌بندی می‌شود. محیطی که عناصر سیگنال تقویتی آن فقط دو مقدار ۰ (نشانگر موققیت) و ۱ (نشانگر شکست) را می‌گیرند مدل P می‌نامند. در محیط از نوع Q ، سیگنال تقویتی می‌تواند به طور گستته یک مقدار از مقادیر محدود در فاصله $[a, b]$ را اختیار کند و در محیط از نوع S ، سیگنال تقویتی متغیری تصادفی در فاصله $[a, b]$ است. اگر احتمال‌های جریمه در طول زمان تغییر کنند، محیط را غیر ایستا و در غیر این صورت ایستا می‌نامند.

اتوماتاتاهای یادگیر به دو خانواده اتماتاتاهای یادگیر با ساختار ثابت و اتماتاتاهای یادگیر با ساختار متغیر دسته‌بندی می‌شوند [۷]. اتماتاتاهای کرینسکی و کرایلو مثال‌هایی از اتماتاتاهای با ساختار ثابت هستند. یک اتماتاتی با ساختار ثابت را می‌توان با یک پنج‌تایی $\{\Phi, \alpha, \beta, F, G\}$ تعریف کرد که در آن $\underline{\alpha} = \{\alpha_1, \dots, \alpha_r\}$ مجموعه اقدام‌های اتماتاتی یادگیر، $\underline{\beta} = \{\beta_1, \dots, \beta_n\}$ مجموعه وضعیت‌های اتماتات، $\underline{F}: \underline{\Phi} \times \underline{\beta} \rightarrow \underline{\Phi}$ تابع تغییر وضعیت اتماتات و $\underline{G}: \underline{\Phi} \rightarrow \underline{\alpha}$ تابع خروجی اتماتات می‌باشد. در هر لحظه اتماتات با توجه به وضعیت فعلی آن، اقدامی را انتخاب و به عنوان ورودی به محیط می‌دهد و محیط پس از اعمال اقدام واردشده توسط اتماتات، یک پاسخ تصادفی که می‌تواند نشان‌دهنده شکست یا موققیت اقدام اعمال شده باشد را تولید می‌کند و به عنوان ورودی به اتماتات می‌فرستد. اتماتات با توجه به پاسخ محیط اقدام مربوط را جریمه می‌کند یا به آن پاداش می‌هد. تاکنون

می‌شود. در [۳۸] یک الگوریتم جدید مبتنی بر مدل GALA برای حل مسأله خوشبندی سیستم‌های نرم‌افزاری پیشنهاد شده است. همچنین برتری این الگوریتم نسبت به الگوریتم ژنتیک و الگوریتم مبتنی بر اتوماتای مهاجرت اشیا نشان داده شده است. در این مقاله نشان داده شده که روش ترکیبی پایداری بالاتری نسبت به دو الگوریتم دیگر دارد. در [۳۹] الگوریتمی جهت حل مسأله زمان‌بندی مجموع تأخیرات وزن‌دار تک‌ماشینه با کمک مدل ترکیبی GALA ارائه شده است. در این مقاله نشان داده شده که روش ترکیبی برتری قابل توجهی نسبت به روش‌های تکراری، حریصانه، کاهشی و ژنتیک دارد. در [۴۰] و [۴۱] با کمک مدل ترکیبی روشی جهت حل مسأله تخصیص داده در پایگاه داده‌های توزیع شده ارائه گردیده است. در این مقاله نشان داده شده که روش ارائه شده نسبت به سایر روش‌های موجود کارایی بالاتری دارد. همچنین نشان داده که استفاده از اتوماتای یادگیر با اتصالات مشابه اتوماتای ستلين، برتری قابل توجهی نسبت به اوتوماتاهای با اتصالات مشابه GALA کریسنکی و کرایلو دارد. در [۴۲] و [۴۳] با کمک مدل ترکیبی روش جدیدی جهت حل مسأله زمان‌بندی گراف وظیفه در سیستم‌های موازی ارائه شده است. در [۴۲] نشان داده شده که روش ارائه شده نسبت به روش‌های MCP، MD، DCP و PMC_GA بهتر است. همچنین در [۴۳] نشان داده شده که روش ترکیبی در مقایسه با روش‌های FCFS و MET دارای کارایی بالاتری است.

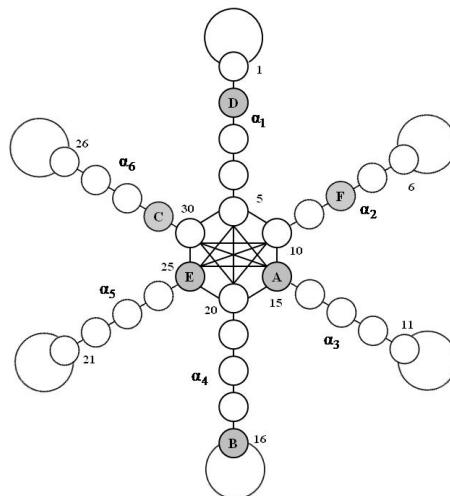
۴- مدل GALA۲

مدل GALA۲، ترکیبی از اتوماتای یادگیر و الگوریتم ژنتیک است که در آن از مدل یادگیری لامارکی و بالدوینی به صورت هم‌زنمان استفاده شده است. در این مدل ممتیکی، جستجوی عمومی توسط الگوریتم ژنتیک انجام می‌شود و وظیفه یادگیری محلی بر عهده اتوماتای یادگیر است.

۴- بازنمایی کروموزوم به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا در مدل GALA۲

در مدل GALA۲ کروموزوم‌ها به وسیله اتوماتای یادگیر مهاجرت اشیا بازنمایی می‌شوند. هدف از بازنمایی منحصر به فرد در این مدل، استفاده هم‌زنمان از اثرات مثبت تکامل و یادگیری محلی است. در این نوع بازنمایی، هر اتوماتای مهاجرت اشیا دارای n اقدام است که هر اقدام یک ژن مشخص را نشان می‌دهد. همچنین هر اقدام دارای N وضعیت است. مقدار هر ژن به عنوان یک شیء از مجموعه $\{w_1, w_2, \dots, w_m\}$ انتخاب می‌شود و در هر لحظه به یکی از وضعیت‌های اقدام مربوط اختصاص داده می‌شود. پس از اعمال جستجوی محلی، اگر شیء تخصیص یافته به یک اقدام امیدبخش باشد، اتوماتا پاداش می‌گیرد و وضعیت اقدام مربوط به سمت داخلی‌ترین وضعیت حرکت می‌کند و در غیر این صورت جریمه خواهد شد و وضعیت اقدام مربوط به سمت وضعیت مرزی تغییر خواهد کرد. جریمه یا پاداش اتوماتا باعث تغییر قطعیت انتساب یک مقدار به ژن مربوط خواهد شد. به عبارت دیگر وضعیت هر اقدام در هر لحظه، نشان‌دهنده اثر جستجوی محلی یا همان وضعیت ممتیکی آن اقدام است. در این مدل $F = [f_1, f_2, \dots, f_n]$ بردار شایستگی ژن‌ها است و در نتیجه شایستگی کروموزوم از رابطه $f_i^{(CR)} = \sum_{i=1}^n f_i$ حاصل می‌شود.

شکل ۲ کروموزوم "DFABEC" را به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا با اتصالات مشابه اتوماتای ستلين نشان می‌دهد. این کروموزوم شامل شش

شکل ۲: بازنمایی کروموزوم "DFABEC" به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا با اتصالات مشابه اتوماتای ستلين.

جهت حل مسأله مرتب‌سازی ترتیبی در گراف‌ها ارائه شده است. در این مقاله دو عملگر جدید برای جهش و بازترکیبی تعریف گردیده و نشان داده شده که روش ترکیبی میانگین هزینه تور کمتری نسبت به روش‌های ژنتیکی، حریصانه و ... دارد. در [۳۱] و [۳۲] از روش ترکیبی برای حل مسأله فروشنده دوره‌گرد استفاده شده است. در این مقاله‌ها، روش ترکیبی با روش‌های حریصانه و ژنتیک مقایسه شده و کارایی روش ترکیبی نشان داده شده است. همچنین نشان داده شده که استفاده از اتصالات مشابه اتوماتای کرایلو در بازنمایی کروموزوم‌ها، دارای تأثیر بهتری نسبت به اتصالات مشابه اتوماتاهای ستلين، کریسنکی و اومن است. در [۳۳] یک روش ترکیبی مبتنی بر خوشبندی برای حل مسأله فروشنده دوره‌گرد با مقیاس بزرگ پیشنهاد شده است. این روش ابتدا با استفاده از تکنیک خوشبندی، مسأله اصلی را به چند زیرمسأله با مقیاس کوچک افزای کرده و سپس از مدل ترکیبی GALA برای جستجو در فضای حالت و حل هر زیرمسأله خوشبندی و اجرای روش GALA به طور هم‌زنمان بر روی هر خوش (با یک سیستم چندپردازه‌ای) می‌توان زمان لازم برای حل هر مسأله را به حداقل مقدار ممکن کاهش داد. در [۳۴] از روش GALA برای حل مسأله پیداکردن مدار هامیلتونی در گراف استفاده شده است. نشان داده شده که روش ترکیبی در مقایسه با روش‌های حریصانه، الگوریتم ژنتیک و اتوماتای یادگیر دارای کارایی بالاتری است. همچنین یک راهکار اکتشافی برای مقداردهی الگوریتم‌های تصادفی ارائه شده است. در [۳۵] و [۳۷] سه الگوریتم تقریبی برای حل مسئله مینیمم‌کردن پهنانی باند در گراف‌ها به کار گرفته شده که به وسیله تغییردادن ترتیب سطرها و ستون‌های ماتریس مجاورت، باعث کاهش پهنانی باند می‌گردد. در [۳۵] و [۳۶] الگوریتم‌های ارائه شده با کمک مدل ترکیبی GALA ایجاد شده‌اند و در [۳۷] با الهام از مدل ترکیبی، الگوریتم جدیدی مبتنی بر مکانیزم جریمه و پاداش ارائه شده است. در [۳۵] و [۳۶] سه الگوریتم تقریبی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته‌اند. الگوریتم اول مبتنی بر اتوماتاهای یادگیر مهاجرت اشیا می‌باشد. دومین الگوریتم، یک الگوریتم ترکیبی می‌باشد که از روش ترکیبی GALA حاصل شده است. الگوریتم سوم نیز از ترکیب اتوماتای یادگیر ساختار متغیر و ژنتیک حاصل شده است. این الگوریتم‌ها بر روی ۱۱۳ نمونه از مسئله‌های واقعی ارزیابی شده‌اند و نتایج آن با تعدادی از الگوریتم‌های مشهور مقایسه گردیده که نتایج بهبودیافته‌ای نسبت به چندین مورد از بهترین الگوریتم‌ها دیده

بسته است و در این قسمت جمعیت کروموزومها قرار دارد. کروموزوم شماره i با نماد CR_i به شکل $[CR_i(1) \dots CR_i(n)]$ نمایش داده می‌شود که $CR_i(k)$ مقدار تخصیص یافته به زن k ام را

جمعیت اولیه به صورت تصادفی تولید می‌شود و اشیا به صورت تصادفی در وضعیت مرزی اقدام‌های هر اتوماتا قرار می‌گیرند، سپس با نجاح عملکردهای جستجوی عمومی و یادگیری محلی در بین وضعیت‌های دیگر جایه‌جا می‌شوند. در هر نسل، کروموزوم‌ها از طریق مکانیزم تورنمنت، انتخاب شده و با احتمال r_1 عمل بازنترکیبی بر روی آنها انجام می‌گیرد و با توجه به مکانیزم Crowding فرزندان نسل جدید انتخاب می‌شوند و سپس با احتمال r_m عمل جهش بر روی فرزندان نسل جدید اعمال می‌گردند.

مکانیزم انتخاب

در مدل یادگیری لامارکی مکانیزم انتخاب کروموزوم‌های والد و کروموزوم‌های نسل بعد بر اساس میزان شایستگی فعلی هر کروموزوم است، همچنین در مدل یادگیری بالدوینی، شایستگی بالقوه به دست آمده پس از تجربه جستجوی محلی مبنای انتخاب کروموزوم‌ها است. در مدل GALA۲ ز ترکیب شایستگی فعلی و اثر جستجوی محلی جهت انتخاب کروموزوم‌ها استفاده می‌شود. میزان قطعیت انتساب یک شیء به اقدام α_k را که به سیله جستجوی محلی تغییر می‌کند به صورت عکس شماره وضعیت آن و با نماد γ_k نمایش داده می‌شود. مقدار γ_k در رابطه $1/N \leq \gamma_k \leq 1$ صدق می‌کند. بردار $[\gamma_1, \gamma_2, \dots, \gamma_n]$ معرف قطعیت اقدام‌های یک کروموزوم می‌باشد. همچنینتابع شایستگی ترکیبی کروموزوم CR به صورت $f'(CR) = F.(1+\Gamma)^T = \sum_{i=1}^n f_i(1+\gamma_i)$ برای مسایل پیشینه‌سازی و $f'(CR) = F.(1-\Gamma)^T = \sum_{i=1}^n f_i(1-\gamma_i)$ برای مسایل کمینه‌سازی تعریف می‌شود که در آن f_i میزان شایستگی زن شماره i است. در مدل ترکیبی GALA۲ از $f'(CR)$ جهت مکانیزم انتخاب والدین استفاده می‌شود.

عملگر جہش

در مدل ارائه شده، عملگر جهش همانند عملگر جهش در الگوریتم زنگنه‌یک سنتی است. ابتدا دو ژن به صورت تصادفی انتخاب می‌گردد و سپس مقادیر آنها با یکدیگر جایه‌جا می‌شوند. با توجه به نوع عملکرد عملگر جهش در تغییر وضعیت ژن‌های انتخابی، دو دسته عملگر جهش را می‌توان تعریف کرد. در دسته اول با اعمال عملگر جهش، وضعیت قبلی (سابقه ممتیکی) اقدام مربوط حفظ می‌شود ولی در دسته دوم سابقه ممتیکی اقدام از بین می‌رود. برای دسته اول می‌توان دو نوع عملگر با نام‌های جهش ۱ و جهش ۲ به صورت زیر تعریف نمود:

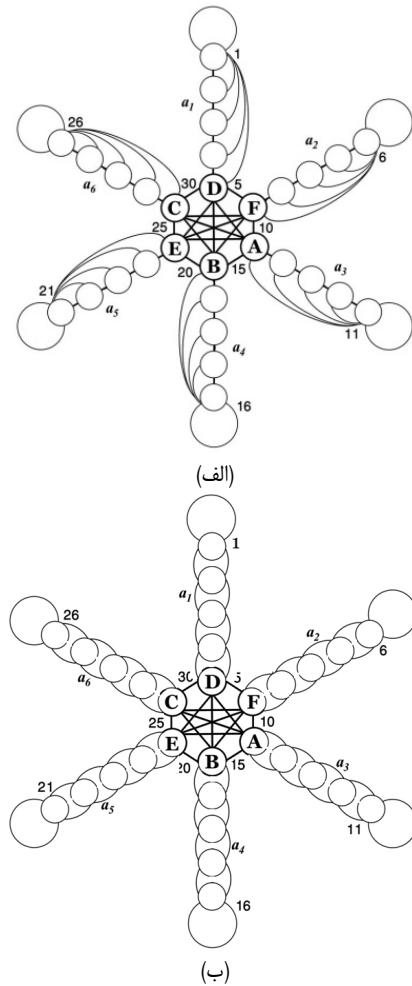
- #### • جهش ۱: عدم تغییر وضعیت قبلی ژن‌ها

- جهش ۲: انتقال وضعیت قبلی ژن‌ها همراه با مقدار ژن به اقدام حدید

- جهش ۳: فراموش کردن سابقه ممتیکی و تغیر وضعیت زن‌ها به صورت زیر تعریف کرد:

شکل ۴ نحوه تغییر کروموزوم به وسیله عملگر چهش ۱ را نشان می‌دهد. در این شکل مقادیر ژن‌های ۱ و ۲ که به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند، بدهم تغییر مخصوصی اقدام‌ها جایه‌جا شده‌اند.

شکا، ۵ نحوه تغییر کوモزوم به وسیله عملگر جهش، ۲ دا نشان

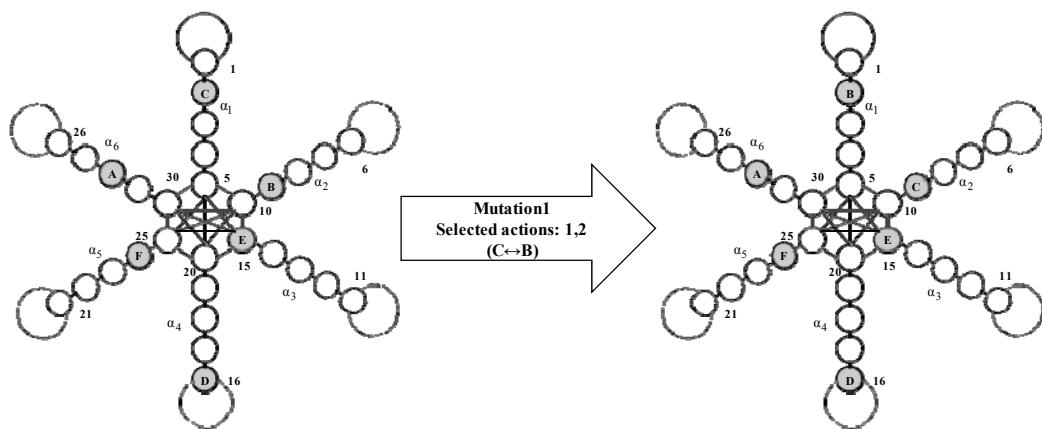
شکل ۳: بازنمایی کروم佐م "DFABEC" به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیاء، (الف) با اتصالات مشابه اتوماتای کرینسکی و (ب) با اتصالات مشابه اتوماتای کرایلو.

ژن می‌باشد و مقدار هر ژن از مجموعه حروف الفبا انتخاب شده است. این کروموزوم در بازنمایی ترکیبی دارای شش اقدام (ژن) و عمق حافظه پنج است. در این کروموزوم مقدار ژن‌های ۱، ۲ و ۶ به ترتیب برابر با مقدادیر D، F و C است که به ترتیب در وضعیت‌های داخلی دوم، سوم و چهارم اقدام مربوط قرار گرفته‌اند. ژن‌های ۳ و ۵ به ترتیب برابر با مقدادیر A و E است که هر دو مقدار در وضعیت مرزی اقدام خود قرار گرفته‌اند و در نتیجه دارای حداقل قطعیت ممکن هستند. ژن ۴ دارای مقدار B است و در داخلی‌ترین وضعیت اقدام خود قرار گرفته و در نتیجه دارای حداکثر قطعیت ممکن است. همچنین می‌توان کروموزوم را با سایر اتوماتانها بازنمایی کرد. شکل ۳-الف و ۳-ب کروموزوم "DFABEC" را به ترتیب به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا با اتصالات مشابه اتوماتای کریسکی و کارلیو نشان مدهد.

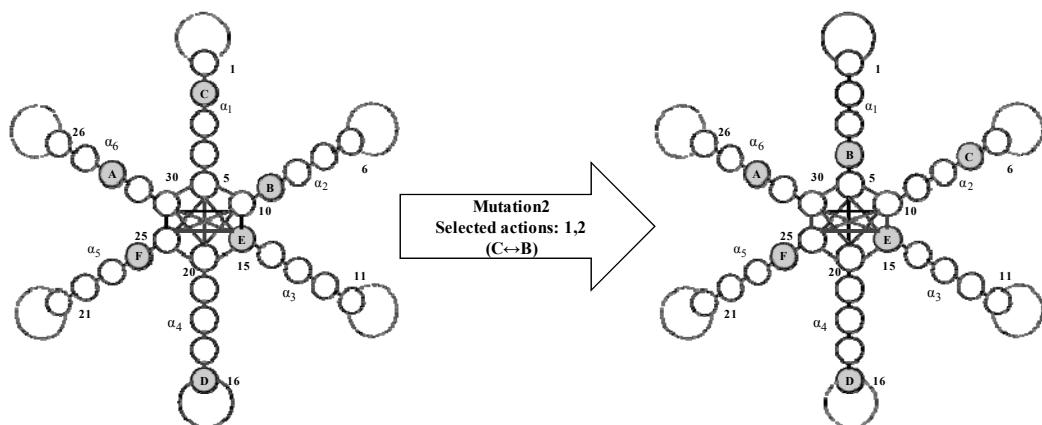
در بازنمایی کروموزم به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا با اتصالات مشابه اتوماتای کرینسکی (شکل ۳-الف)، وضعیت شیء پس از دریافت پاداش به داخلی ترین وضعیت اقدام مربوط تغییر می‌یابد ولی نحوه تغییر وضعیت شیء پس از دریافت جریمه مشابه اتوماتای ستلین است. در بازنمایی کروموزم به وسیله اتوماتای مهاجرت اشیا با اتصالات مشابه اتوماتای کرایلو (شکل ۳-ب)، وضعیت شیء پس از دریافت پاداش یا جریمه با احتمال ۰/۵ به سمت وضعیت داخلی یا مرزی تغییر می‌یابد.

۴-۲ جستجوی عمومی در مدل ۲ GALA

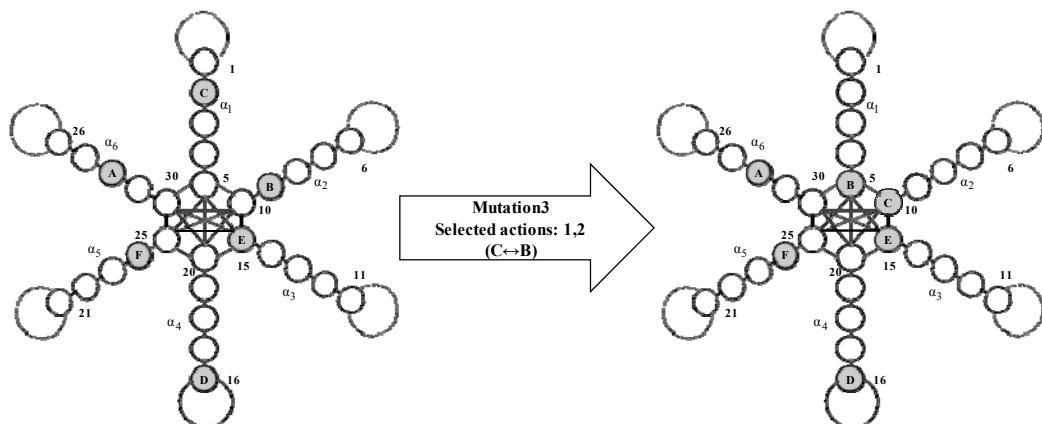
نحوه عملکرد پیش‌تئیکی، مدل ارائه شده همانند الگوریتم تئیک

شکل ۴: عملگر جهش ۱.

شکل ۵: عملگر جهش ۲.

شکل ۶: عملگر جهش ۳.

می‌نماید. شکل ۷ فرم کلی شبکه کد عملگر جهش را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که شبکه کد هر سه نوع عملگر جهش مشابه یکدیگر است و تنها در نحوه تغییر وضعیت اقدام مربوط با هم تفاوت دارند.

عملگر بازترکیبی

در مدل ارائه شده عملگر بازترکیبی بین صورت عمل می‌کند: ابتدا دو کروموزوم والد انتخاب می‌شوند و سپس دو اقدام (زن) r_1 و r_2 به صورت تصادفی در هر دو کروموزوم انتخاب شده و مقدار منتبه به هر اقدام از کروموزوم اول با مقدار منتبه به همان اقدام در کروموزوم دیگر، در صورتی که شایستگی بهتر داشته باشد، تعویض می‌شوند. همانند عملگر جهش، در این عملگر نیز با توجه به نوع عملکرد عملگر بازترکیبی در تغییر وضعیت زن‌های انتخابی، دو دسته عملگر بازترکیبی می‌توان تعریف

Procedure Mutation1,2,3 (CR)

```
Select two random numbers  $r_1$  and  $r_2$  in  $[1, n]$  where  $r_1 < r_2$ 
Swap (CR.Object (CR.Action( $r_1$ )), CR.Object (CR.Action( $r_2$ )));
UpdateState (CR.Action ( $r_1$ ), CR.Action ( $r_2$ ));
End Mutation1,2,3
```

شکل ۷: شبکه کد عملگر جهش.

می‌دهد. در این شکل وضعیت قبلی زن‌ها به اقدام جدید منتقل شده است. شکل ۶ نحوه تغییر کروموزوم به وسیله عملگر جهش ۳ را نشان می‌دهد. در این شکل وضعیت زن‌ها به وضعیت مرزی اقدام جدید تغییر یافته است.

عملگرهای جهش ۱ و جهش ۲ وضعیت قبلی زن‌ها را حفظ می‌کند در حالی که عملگر جهش ۳ سابقه ممتیکی قبلی زن‌ها را فراموش

بالدوینی) به سمت وضعیت مرزی تغییر می‌کند و در نتیجه قطعیت آن کمتر خواهد شد (شکل ۱۲).

اگر شیء در وضعیت مرزی یک اقدام قرار داشته باشد، جریمه‌شدن آن باعث تغییر اقدام آن و در نتیجه باعث ایجاد کروموزم جدیدی می‌شود. تغییر اقدام شیء با استفاده از داشن مسأله و به صورتی که بیشترین کارایی حاصل شود انجام می‌گردد و در این مورد، مقدار ژن عرض می‌شود (یادگیری لامارکی). چگونگی انجام این مورد در شکل ۱۳ نشان داده شده است. چون شیء منتنسب به اقدام ۳ (E) در وضعیت مرزی خود بوده است و با توجه به این که از بین سایر اقدام‌ها، تعویض مقدار E و A باعث کسب بیشترین پهنه شده است، ابتدا وضعیت اقدام ۶ (A) به وضعیت مرزی تغییر می‌یابد و سپس مقادیر دو اقدام مذکور تعویض می‌شوند.

شکل ۱۴ شبیه کد عملگر بازترکیبی GALA۲ شیه کد مدل را نشان می‌دهد.

۵- مسئله تناظر گراف

یک گراف به وسیله عبارت $G = (E, V)$ نمایش داده می‌شود که مجموعه رأس‌ها و $E \subset V \times V$ مجموعه یال‌ها می‌باشد. دو گراف $G = (E_1, V_1)$ و $H = (E_2, V_2)$ را متناظر گویند اگر و فقط اگر ماتریس‌های مجاورت آنها $M(G)$ و $M(H)$ تنها در جایه‌جایی تعدادی از سطرها و ستون‌هایشان با هم متفاوت باشند. وابستگی ماتریس‌های G و H تحت نگاشت σ مطابق با (۱) است

$$\begin{aligned} M(H) &= P \cdot M(G) \cdot P^T \rightarrow \\ [P \cdot M(G) \cdot P^T]_{i,j} &= [M(H)]_{\sigma(i), \sigma(j)} \end{aligned} \quad (1)$$

به گونه‌ای که P ماتریس حایگشت نگاشت σ است. اگر اختلاف بین دو گراف را با (۲) نشان دهیم (که در این رابطه $\|M\|$ نرم ماتریس بوده و مقدار آن از رابطه $\sum_i \sum_j |m_{ij}| = \|M\|$ به دست می‌آید)، مسأله تناظر گراف به یک مسئله بهینه‌سازی جهت یافتن جایگشت σ به منظور مینیمم‌کردن $J(\sigma)$ تبدیل خواهد شد

$$J(\sigma) = \|M(H) - P \cdot M(G) \cdot P^T\| \quad (2)$$

خطای تطابق رأس k در ماتریس G و رأس $\sigma(k)$ در ماتریس H به صورت زیر تعریف می‌شود

$$\begin{aligned} J_k(\sigma) &= \sum_{m=1}^n |[M(H)]_{k,m} - [M(G)]_{\sigma(k), \sigma(m)}| + \\ &\quad \sum_{m=1}^n |[M(H)]_{m,k} - [M(G)]_{\sigma(m), \sigma(k)}| \end{aligned} \quad (3)$$

که n تعداد رأس‌های G گراف است. اگر دو گراف بدون جهت باشند، (۲۱) را می‌توان به صورت زیر نوشت

$$J_k(\sigma) = 2 \times \sum_{m=1}^n |[M(H)]_{k,m} - [M(G)]_{\sigma(k), \sigma(m)}| \quad (4)$$

در نتیجه خطای تناظر گراف را می‌توان به صورت زیر نوشت

$$J(\sigma) = \sum_{k=1}^n J_k(\sigma) \quad (5)$$

ما از رابطه $J(\sigma) = C_{\max} - f_g$ برای نمایش شایستگی ژنتیکی استفاده نموده‌ایم که در این رابطه C_{\max} حداقل مقدار $J(\sigma)$ است. در این مسئله بازنمایی کروموزوم هر کروموزوم بدین صورت انجام می‌شود که ابتدا یک اتوماتی مهاجرت اشیا با تعداد اقدام‌های (ژن) برابر با تعداد

Procedure Crossover 1,2,3 (CR₁, CR₂)

Select two random numbers r₁ and r₂ in [1,n] where r₁ < r₂

For i = r₁ to r₂ do

If $f_i(CR_1) < f_i(CR_2)$ then

j = Action of CR₂ where

CR₂.Object (CR₂.Action (j)) = CR₁.Object (CR₁.Action (i));

Swap (CR₂.Object (CR₂.Action (i)), CR₁.Object (CR₁.Action (j)));

UpdateState (CR₁.Action (i), CR₂.Action (j));

Else

j = Action of CR₁ where

CR₁.Object (CR₁.Action (j)) = CR₂.Object (CR₂.Action (i));

Swap (CR₁.Object (CR₁.Action (i)), CR₂.Object (CR₂.Action (j)));

UpdateState (CR₁.Action (i), CR₂.Action (j));

End If

End For

End Crossover 1,2,3

شکل ۸: شبیه کد عملگر بازترکیبی.

کرد. در دسته اول با اعمال عملگر بازترکیبی، وضعیت قبلی (سابقه ممتیکی) اقدام مربوط حفظ می‌شود ولی در دسته دوم ساقه ممتیکی اقدام از بین می‌رود.

برای دسته اول می‌توان دو نوع عملگر را با نام‌های بازترکیبی ۱ و بازترکیبی ۲ به صورت زیر تعریف نمود:

- بازترکیبی ۱: عدم تغییر وضعیت قبلی ژن‌ها

- بازترکیبی ۲: انتقال وضعیت قبلی ژن‌ها همراه با مقدار ژن به اقدام جدید

همچنین برای دسته دوم می‌توان یک عملگر با نام عملگر بازترکیبی ۳ به صورت زیر تعریف کرد:

- بازترکیبی ۳: فراموش کردن ساقه ممتیکی و تغییر وضعیت ژن‌ها به وضعیت مرزی

شکل ۸ شبیه کد عملگر بازترکیبی را نشان می‌دهد.

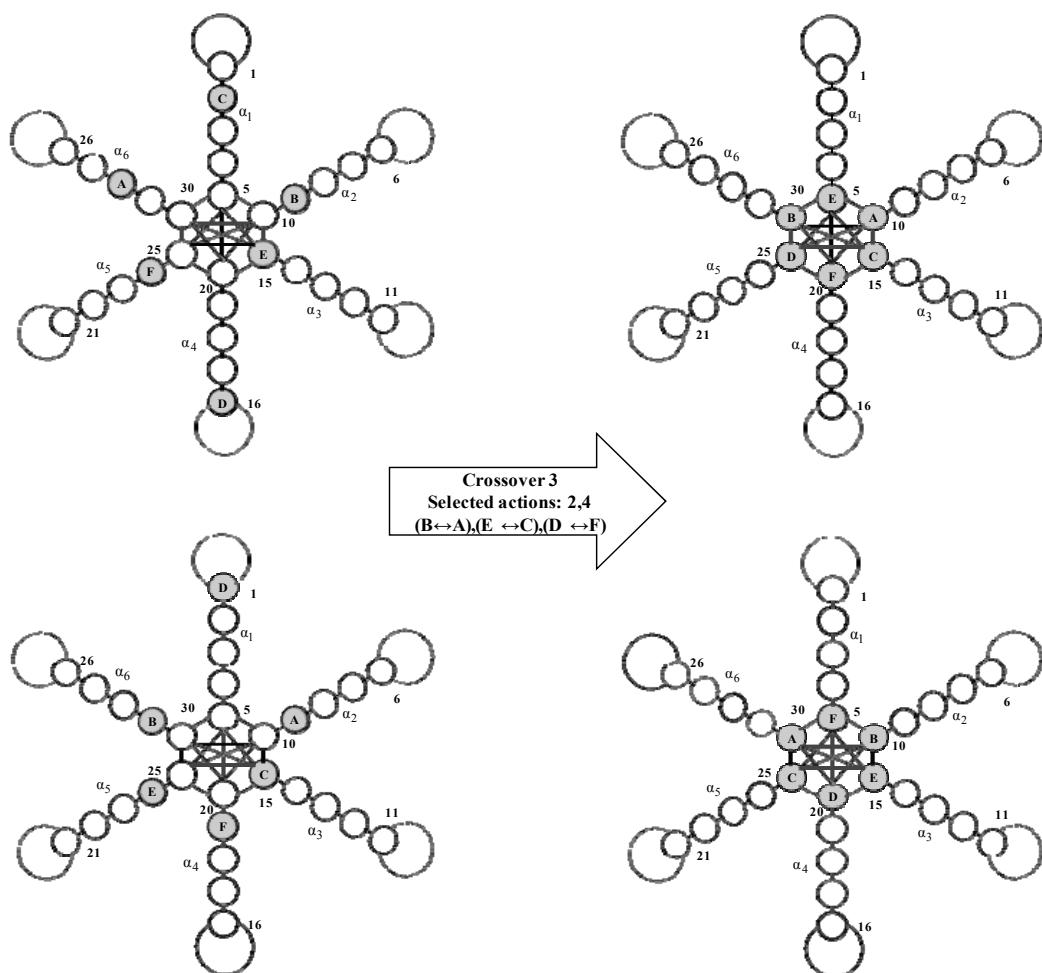
شکل ۹ نحوه عملکرد عملگر بازترکیبی ۳ بدون حفظ ساقه ممتیکی را نشان می‌دهد. در این مثال ابتدا دو کروموزوم والد (کروموزوم‌های سمت چپ) و سپس دو اقدام (ژن) ۲ و ۴ به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. سپس مقدار منتنسب به اقدام شماره ۲ در والد اول (B) با مقدار منتنسب به اقدام ۲ در والد دوم (A) تعویض می‌شود. همچنین مقادیر منتنسب به اقدام‌های ۳ و ۴ در والد اول (E) و ۴ در والد دوم (C) و (F) به ترتیب با مقدار منتنسب به اقدام‌های ۳ و ۴ در والد دوم (C) و (F) تعویض می‌شوند. با توجه به عدم حفظ ساقه ممتیکی در این دسته از عملگر بازترکیبی، وضعیت اقدام‌هایی که مقدار منتنسب به آنها تغییر یافته است، به وضعیت مرزی انتقال می‌یابد.

۴- ۳- جستجوی محلی در مدل GALA۲

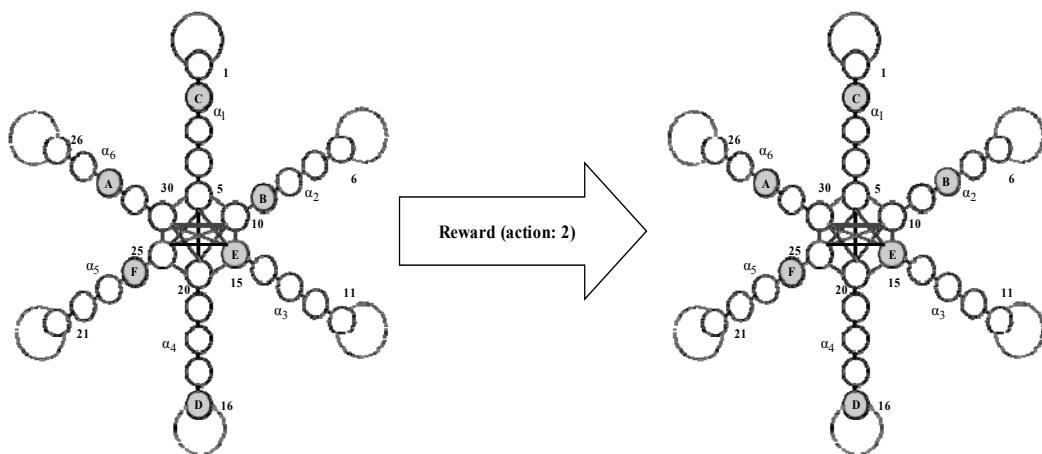
در مدل GALA۲ جستجوی محلی بر عهده اتوماتی یادگیر است. پس از انجام جستجوی محلی بر روی یک کروموزوم، مقدار شیء منتنسب به اقدام‌های اتوماتا قبل و بعد از انجام جستجوی محلی با یکدیگر مقایسه می‌شوند. اگر شیء منتنسب به یک اقدام (ژن) قبل و بعد از انجام جستجوی محلی یکسان باشند، بدون تغییر مقدار ژن (یادگیری بالدوینی)، آن اقدام پاداش و در غیر این صورت جریمه می‌شود. در اثر پاداش دادن یا جریمه کردن یک اقدام، وضعیت شیء مرتبط با آن اقدام، تغییر می‌کند. اگر اقدام مربوط پاداش بگیرد، وضعیت شیء به سمت وضعیت داخلی تر تغییر می‌یابد و در نتیجه قطعیت آن بیشتر خواهد شد. چنانچه شیء در داخلی‌ترین وضعیت خود باشد در همان وضعیت باقی خواهد ماند.

شکل‌های ۱۰ و ۱۱ به ترتیب شبیه کد و نحوه عملکرد عملگر پاداش را نشان می‌دهند.

اگر اقدام مربوط جریمه شود و شیء منتنسب به این اقدام در وضعیت مرزی اقدام خود نباشد، وضعیت شیء بدون تغییر مقدار ژن (یادگیری

شکل ۹: عملگر بازترکیبی بدون حفظ سابقه ممتیکی.

شکل ۱۰: عملکرد عملگر پاداش بر روی اقدام ۲.

برای انجام جستجوی عمومی در مدل GALA۲ است که در بخش ۲-۴ شرح داده شد.

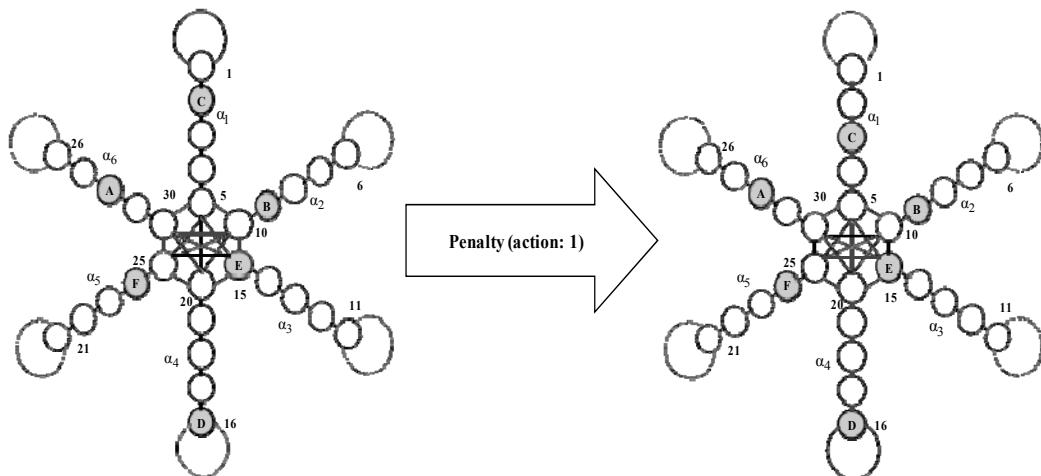
استفاده از دانش مسأله در جستجوی محلی، یا عث افزایش کارایی یک الگوریتم ممتیک می‌شود. در مسأله تناظر گراف، رأس‌های منتظر بایستی دارای وزن برابر و تعداد یال‌های ورودی و خروجی یکسانی باشند، لذا می‌توان رأس‌های گراف را به دسته‌های هم‌وزن افزار نمود. در این مقاله با توجه به این دانش مسأله جستجوی محلی خاصی ارائه شده است. در جستجوی محلی ارائه شده، در هر کروموزوم، ژنی که دارای بیشترین خطای تناظر باشد، انتخاب شده و آن با یکی از رأس‌های هم‌دسته که به صورت تصادفی انتخاب می‌شود، تعویض می‌گردد (شکل ۱۶).

Procedure Reward (CR,u)

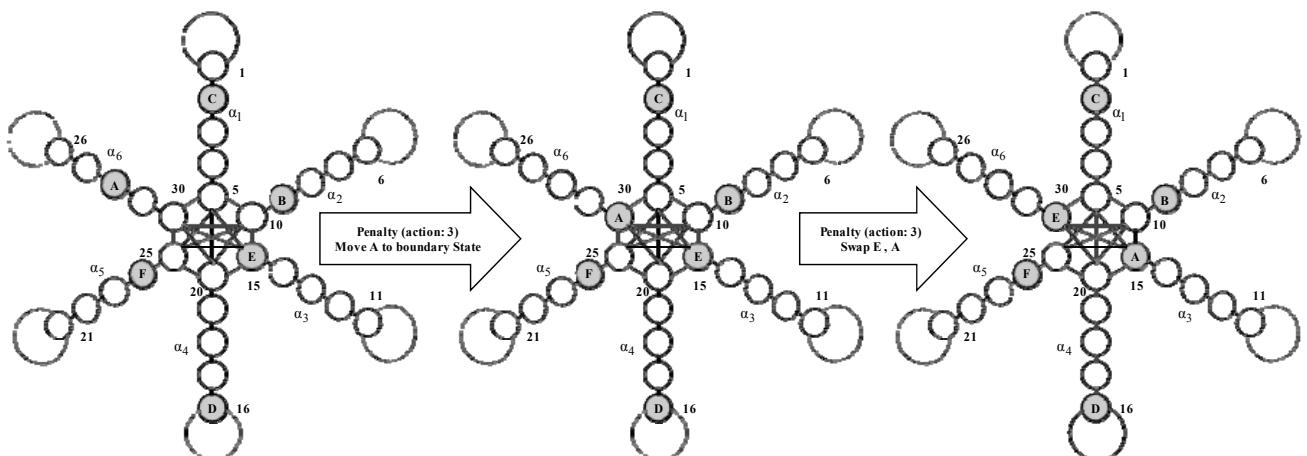
```
If (CR.State (u)-1) mod N <> 0 then
Dec (CR.State (u));
End If
End Reward
```

شکل ۱۰: شبکه عملگر پاداش.

رأس‌های گراف G ایجاد شده و هر یک از رأس‌های گراف H به عنوان شیء به یکی از اقدام‌های اتوماتای ایجاد شده منتبه می‌گردد. نحوه انجام جستجوی عمومی در این مسأله همانند روش شرح داده شده

شکل ۱۲: عملکرد عملگر جریمه بر روی اقدام ۱.

شکل ۱۳: عملکرد عملگر جریمه بر روی اقدام ۳.

```

Function GALA2
  t ← 1;
  Create the initial Population CR1 ... CRn;
  EvaluateHybridFitness ();
  While (while termination criteria is not satisfied) do
    NewCR1 = NewCR2 = Select best chromosome CR based on
    EvaluateHybridFitness;
    For i = 2 to n do
      Select CR1, CR2 based on EvaluateHybridFitness;
      If (Random < rc) then
        Crossover (CR1, CR2);
      End If
      If (Random < rm) then
        Mutation (CR1); Mutation (CR2);
      End If
      NewCRi+1 = CR1;
      NewCRi+2 = CR2;
      i = i + 2 ;
    End For
    For i = 1 to n do
      TempCRi = NewCRi;
      LocalSearch (TempCRi);
      For j = 1 to n do
        If (TempCRi (j) == NewCRi (j)) then
          Reward (NewCRi, u);
        Else
          Penalize (NewCRi, u);
        End If
        CRi = NewCRi;
      End For
    End For
    EvaluateHybridFitness ();
  t ← t + 1;
End While
End GALA2

```

شکل ۱۵: شبکه کد مدل GALA2

```

Procedure Penalize (CR, u)
If (CR.State (U)) mod N < 0 then
  Inc (CR.State (U));
Else
  bestError = Infinite;
For U = 1 to n do
  Create chromosome CR' from CR by swapping u and U
  If fU (CR') < bestError Then
    bestError = fU (CR');
    bestNode = U;
  End If
End For
  CR.State (bestNode) = CR.Action (bestNode)*N;
  CR.State (u) = CR.Action (u)*N;
  Swap (CR.State (u), CR.State (bestNode));
End If
End Penalize

```

شکل ۱۴: شبکه کد عملگر جریمه.

```

Procedure LocalSearch (CR)
g1 = Worst Gene (CR);
g2 = Select a Random Gene From Same Cluster Members (g1);
Swap (CR (g1), CR (g2));
End LocalSearch;

```

شکل ۱۶: شبکه کد جستجوی محلی در مسأله تناظر گراف.

۶- نتایج آزمایش‌ها

این آزمایش از پایگاه داده‌ای که متتشکل از ۱۰۰۰۰ زوج گراف متناظر می‌باشد، استفاده شده و شرح جزئیات این پایگاه داده استاندارد در [۴۴] آمده است. گراف‌های مورد آزمایش در این مقاله شامل ۳ گروه گراف‌های

جهت نمایش کارایی و بررسی تأثیر پارامترهای مختلف مدل GALA2 آزمایش‌های متفاوتی در مسأله تناظر گراف انجام شده و همچنین عملکرد این مدل با سایر روش‌های مشهور حل این مسأله مقایسه گردیده است. در

جدول ۱: مقادیر پارامترهای مختلف مدل GALA۲.

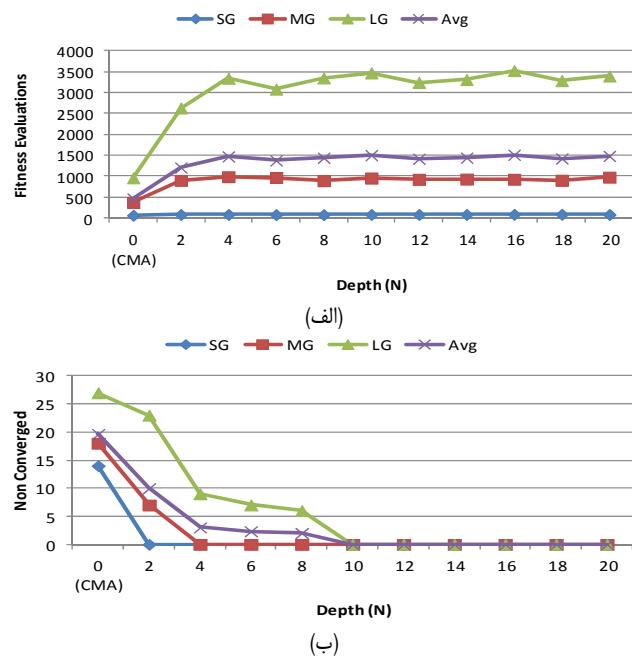
مقادیر پارامترهای مختلف مدل GALA۲	
۱۰۰	تعداد افراد جمعیت
به صورت تصادفی	تشکیل جمعیت اولیه
اندازه گراف	اندازه کروموزوم
۰/۰۵	نرخ جهش
۰/۰۵	نرخ بازترکیبی
$\mu + \lambda$	مکانیزم انتخاب
رسیدن به مینیمم خطای تناظر یا ۱۰۰۰۰ دور تکرار	شرط خاتمه
Tsetline	الگوریتم یادگیری

جز مدت زمان اجرای الگوریتم در عمق ۲ و ۸ نسبت به مدل GALA۲ برتری دارد، اما تعداد مواردی که در CMA همگرا نشده بسیار بیشتر از مدل ارائه شده است.

۶-۲ آزمایش ۲: بررسی کارایی مدل GALA۲ بر روی گرافهای وزن دار و بدون وزن

هدف از انجام این آزمایش بررسی تأثیر وزن یالهای گراف در مدل GALA۲ می‌باشد. در ماتریس همسایگی گرافهای بدون وزن، وزن ۱ در هر یال به همه رأس‌ها صفر و وزن یال‌ها یک یا صفر است. وزن ۱ در هر یال به معنای وجود یال و وزن صفر به معنای عدم وجود یال است. بنابراین هنگام انجام جستجوی محلی، همه رأس‌ها در یک دسته افزایش خواهند شد. در حالی که در گرافهای وزن دار تعداد دسته‌های افزایشده بیشتر خواهد بود و لذا امکان انتخاب دقیق‌تر یک رأس جایگزین در جستجوی محلی بیشتر است. عمق حافظه ژن در همه موارد برابر ۱۰ در نظر گرفته شده و همه گراف‌ها دارای چگالی ۰/۵ می‌باشند. متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگراشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) سه پارامتری هستند که در این آزمایش مورد توجه قرار گرفته‌اند. جدول ۳ نتایج اجرای مدل ارائه شده بر روی گرافهای با وزن‌های مختلف را نشان می‌دهد.

این نتایج، حاصل اجرای الگوریتم GALA۲ برای گرافهای با وزن‌های ۱، ۲۰، ۴۰، ۶۰، ۸۰ و ۱۰۰ می‌باشد. گراف با وزن ۱ معادل گراف بدون وزن است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، هرچند مدت زمان اجرای الگوریتم و تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی در CMA در همه موارد به جز مدت زمان اجرای الگوریتم در گرافهای با وزن ۱۰۰ نسبت به مدل GALA۲ برتری دارد، اما تعداد مواردی که در CMA همگرا نشده است بسیار بیشتر از مدل ارائه شده می‌باشد. شکل ۱۸-الف متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در همه موارد الگوریتم GALA۲ از CMA بیشتر است اما نکته قابل توجه عدم تغییر متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در گرافهای وزن دار است. همچنین همان‌گونه که در شکل ۱۸-ب نشان داده شده است، در مدل ارائه شده در گراف‌های با وزن بزرگ‌تر از ۴۰ همه موارد همگرا شده‌اند. لذا می‌توان نتیجه گرفت که مدل GALA۲ در گرافهای وزن دار پایداری بهتری دارد. با توجه به این که در گرافهای بدون وزن، نیمی از یال‌ها در دسته یال‌های با وزن ۱ (در صورت وجود یال) و بقیه در دسته یال‌های با وزن صفر (در صورت عدم وجود یال) قرار می‌گیرند، احتمال موفقیت جستجوی محلی در نظر گرفته شده بسیار اندک خواهد بود. لذا به این دلیل مدل ارائه شده در گرافهای بدون وزن در مقایسه با گرافهای وزن دار دارای

شکل ۱۷: مقایسه متوسط (الف) تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی و (ب) تعداد موارد همگرانشده برای گرافهای کوچک، متوسط و بزرگ با توجه به عمق حافظه.

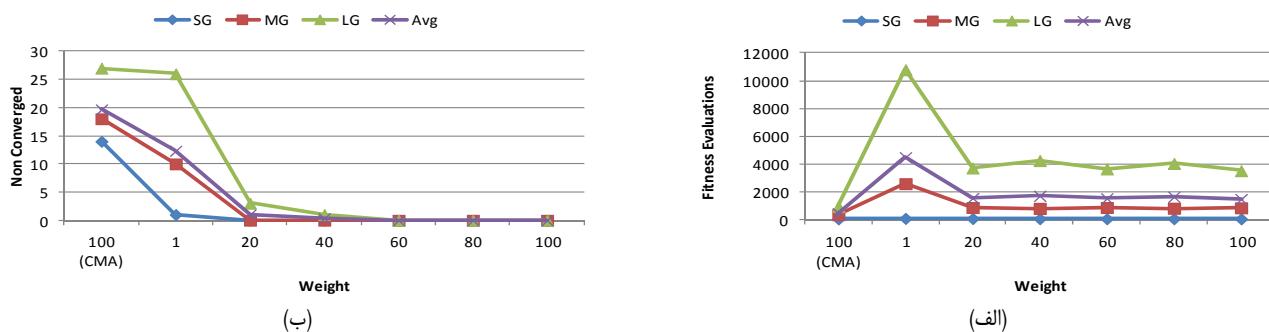
تصادفی با اندازه کوچک ($n < 50$)، متوسط ($50 \leq n < 100$) و بزرگ ($n \geq 100$) می‌باشد. مدل ارائه شده با الگوریتم‌های ژنتیک [۴۵]، VF2 [۴۶] و VF [۴۷] مقایسه شده و کد برنامه‌نویسی این الگوریتم‌ها در <http://amalfi.dis.unina.it/graph> موجود می‌باشد. همه نتایج این بخش متوسط ۳۰ تکرار آزمایش است. در این آزمایش‌ها از جدول ۱ جهت مقداردهی پارامترهای مدل GALA۲ استفاده شده است.

۶-۱ آزمایش ۱: بررسی عمق حافظه ژن در مدل GALA۲

هدف از انجام این آزمایش بررسی تأثیر عمق حافظه ژن در مدل GALA۲ می‌باشد. مدل ارائه شده برای بررسی گرافهای تصادفی کوچک (SG)، متوسط (MG) و بزرگ (LG) مورد استفاده قرار گرفته است. وزن رأس‌ها و یال‌های هر سه گروه از مجموعه $[0, 100]$ انتخاب شده‌اند و همه گراف‌ها دارای چگالی ۰/۵ می‌باشند. متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگراشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) سه پارامتری هستند که در این آزمایش مورد توجه قرار گرفته‌اند.

شکل ۱۷-الف متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در همه موارد الگوریتم GALA۲ از CMA بیشتر است. اما نکته قابل توجه عدم تغییر متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در عمق شایستگی در عمق بزرگ‌تر از ۴ در هر سه گروه از گراف‌ها است. همچنین همان‌گونه که در شکل ۱۷-ب نشان داده است در مدل ارائه شده در عمق بزرگ‌تر از ۱۰ همه موارد همگرا شده‌اند، لذا می‌توان نتیجه گرفت که مدل GALA۲ در عمق ۱۰ و بیشتر دارای پایداری مناسبی است.

جدول ۲ نتایج اجرای مدل ارائه شده را در عمق‌های مختلف حافظه نشان می‌دهد. این نتایج، حاصل اجرای الگوریتم برای عمق‌های ۰ تا ۲۰ می‌باشد. عمق ۰ در مدل ارائه شده معادل الگوریتم ممتیک متارف (CMA) است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، هرچند مدت زمان اجرای الگوریتم و تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی در CMA در همه موارد به

شکل ۱۸: مقایسه متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی و (ب) تعداد موارد همگرانشده برای گراف‌های کوچک، متوسط و بزرگ با توجه به وزن‌های مختلف.

جدول ۲: مقایسه متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگرانشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) در الگوریتم ممتیک (CMA) و مدل GALA۲ در گراف‌های تصادفی کوچک (SG)، متوسط (MG) و بزرگ (LG) با توجه به پارامتر عمق حافظه.

Alg.	Depth (N)	SG			MG			LG			Average		
		FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC
CMA	.	۶۸	۱,۱۷	۱۴	۳۷۳	۱۰,۰۹	۱۸	۹۶۳	۳۶,۰۷	۲۷	۴۶۸	۱۵,۷۷	۲۰
	۲	۸۵	۱,۰۷	۰	۹۰۲	۲۰,۲۰	۷	۲۶۳۴	۸۶,۵۴	۲۳	۱۲۰۷	۲۵,۹۴	۱۰
	۴	۸۶	۱,۰۸	۰	۹۹۰	۲۳,۰۱	۰	۳۳۴۶	۱۱۷,۱۶	۹	۱۴۷۴	۴۷,۰۸	۳
	۶	۸۴	۱,۱۰	۰	۹۶۹	۲۱,۴۲	۰	۳۰۸۵	۱۰,۱۶۲	۷	۱۳۷۹	۴۱,۳۸	۲
	۸	۸۱	۱,۰۷	۰	۸۹۶	۰,۲۰۴	۰	۳۳۵۱	۱۰,۹۸۷	۶	۱۴۴۳	۴۳,۶۶	۲
	۱۰	۸۷	۱,۱۳	۰	۹۵۷	۲۱,۱۷	۰	۳۴۷۳	۱۱۴,۰۹	۰	۱۵۰۶	۴۵,۴۷	۰
	۱۲	۸۷	۱,۱۴	۰	۹۲۶	۲۰,۴۲	۰	۳۲۴۶	۱۰,۶۵۸	۰	۱۴۲۰	۴۲,۷۱	۰
	۱۴	۸۶	۱,۱۴	۰	۹۳۳	۲۰,۵۴	۰	۳۳۱۴	۱۰,۸۱۴	۰	۱۴۴۴	۴۳,۲۷	۰
GALA۲	۱۶	۸۹	۱,۱۵	۰	۹۲۷	۲۰,۴۹	۰	۳۵۳۹	۱۱۵,۵۰	۰	۱۵۱۵	۴۵,۷۱	۰
	۱۸	۹۰	۱,۱۸	۰	۹۰۳	۱۹,۸۶	۰	۳۲۸۹	۱۰,۷۷۵	۰	۱۴۲۸	۴۲,۹۳	۰
	۲۰	۸۴	۱,۱۰	۰	۹۷۷	۲۱,۴۸	۰	۳۳۹۷	۱۱۱,۱۱	۰	۱۴۸۶	۴۴,۵۶	۰

جدول ۳: مقایسه متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگرانشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) در الگوریتم ممتیک (CMA) و مدل GALA۲ در گراف‌های تصادفی کوچک (SG)، متوسط (MG) و بزرگ (LG) با توجه به پارامتر وزن گراف.

Alg.	Weight	SG			MG			LG			Average		
		FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC
CMA	۱۰۰	۶۸	۱,۱۷	۱۴	۳۷۳	۱۰,۰۹	۱۸	۹۶۳	۳۶,۰۷	۲۷	۴۶۸	۱۵,۷۷	۲۰
	۱	۱۰۲	۱,۲۹	۱	۲۶۰۱	۵۹,۱۴	۱۰	۱۰۷۹۱	۳۵۵,۸۴	۲۶	۴۴۹۸	۱۳۸,۷۶	۱۲
	۲۰	۹۹	۱,۲۷	۰	۸۸۳	۱۹,۵۴	۰	۳۷۲۳	۱۲۱,۳۳	۳	۱۵۶۹	۴۷,۳۸	۱
	۴۰	۸۲	۱,۰۴	۰	۸۲۳	۱۸,۲۲	۰	۴۲۶۲	۱۳۹,۷۳	۱	۱۷۲۲	۵۲,۹۹	۰
	۶۰	۷۶	۰,۹۷	۰	۸۹۲	۱۹,۶۸	۰	۳۶۶۵	۱۱۹,۶۹	۰	۱۵۴۴	۴۶,۷۸	۰
	۸۰	۸۱	۱,۰۳	۰	۸۳۵	۱۸,۴۴	۰	۴۰۵۲	۱۳۰,۵۱	۰	۱۶۵۶	۴۹,۹۹	۰
	۱۰۰	۷۴	۰,۹۵	۰	۸۶۵	۱۹,۰۹	۰	۳۵۳۵	۱۱۴,۹۴	۰	۱۴۹۱	۴۴,۹۹	۰

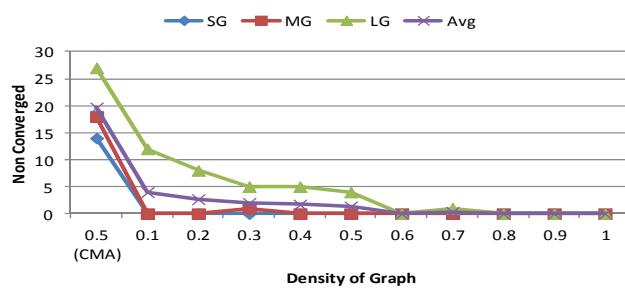
چگالی‌های مختلف را نشان می‌دهد. این نتایج، حاصل اجرای الگوریتم برای چگالی‌های ۰,۱, ۰,۲, ۰,۳, ۰,۴, ۰,۵, ۰,۶, ۰,۷, ۰,۸, ۰,۹ و ۱ می‌باشد. همان گونه که مشاهده می‌شود، هرچند مدت زمان اجرای الگوریتم و تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی در CMA در همه موارد نسبت به مدل GALA۲ بتری دارد، اما تعداد مواردی که در CMA همگرا نشده بسیار بیشتر از مدل ارائه شده است.

شکل ۱۹-الف متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی را نشان می‌داند. همان گونه که مشاهده می‌شود، متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در گراف‌های با چگالی عدم تغییر متوسط تعداد فراخوانی تابع شایستگی در گراف‌های با چگالی بالاتر است. همچنین همان گونه که در شکل ۱۹-ب نشان داده شده است، در مدل ارائه شده، در گراف‌های با چگالی بزرگ‌تر از ۰,۶ همه موارد همگرا شده‌اند. لذا می‌توان نتیجه گرفت که مدل GALA۲ در گراف‌های

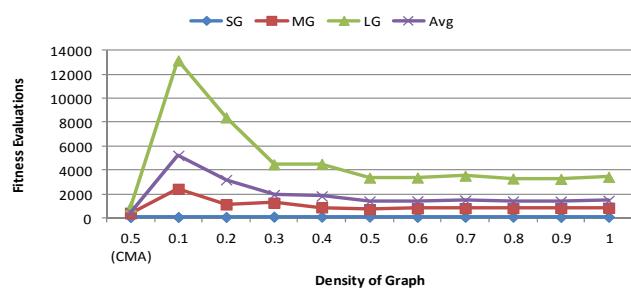
کارایی مناسبی نمی‌باشد.

۶-۳ آزمایش ۳: بررسی تأثیر چگالی گراف بر کارایی مدل GALA۲

هدف از انجام این آزمایش بررسی تأثیر میزان چگالی گراف بر کارایی GALA۲ می‌باشد. چگالی گراف از $D = 2|E|/(|V|(|V|-1))$ به دست می‌آید و به عبارت دیگر، چگالی گراف احتمال وجود یک یال بین دو رأس را نشان می‌دهد. در این آزمایش عمق حافظه ژن در همه موارد برابر ۱۰ در نظر گرفته شده و وزن یال‌ها از مجموعه [۰, ۱۰۰] انتخاب گردیده است. متوسط مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخوانی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگرانشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) سه پارامتری هستند که در این آزمایش مورد توجه قرار گرفته‌اند. جدول ۴ نتایج اجرای مدل ارائه شده بر روی گراف‌های با

(ب)

(الف)

شکل ۱۹: مقایسه متوسط (الف) تعداد فراخونی‌های تابع شایستگی و (ب) تعداد موارد همگرانشده برای گراف‌های کوچک، متوسط و بزرگ با توجه به پارامتر چگالی گراف.

جدول ۴: مقایسه تأثیر چگالی گراف بر کارایی مدل GALA۲.

Alg.	Density	SG			MG			LG			Average		
		FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC
GALA۲	0.5	68	1/17	14	373	10/09	18	963	36/06	27	468	15/77	20
	0.1	65	0/89	0	2428	56/05	0	13166	438/07	12	5220	165/00	4
	0.2	73	1/01	0	1114	25/32	0	8396	276/62	8	3194	100/99	3
	0.3	91	1/21	0	1263	28/35	1	4470	146/42	5	1941	58/66	2
	0.4	89	3/81	0	868	47/65	0	4516	223/25	5	1824	94/90	2
	0.5	96	1/27	0	725	16/35	0	3357	110/52	4	1393	42/71	1
	0.6	77	1/04	0	790	17/66	0	3369	111/31	0	1412	43/34	0
	0.7	78	1/02	0	809	18/18	0	3503	115/86	1	1472	45/02	0
	0.8	87	1/09	0	807	17/81	0	3284	107/11	0	1393	42/00	0
	0.9	73	0/92	0	823	18/17	0	3259	105/92	0	1385	41/67	0
	1	76	0/95	0	840	19/93	0	3424	114/01	0	1447	44/96	0

جدول ۵: بررسی تأثیر نحوه انتقال سابقه ممتیکی بر کارایی مدل GALA۲.

Alg.	Memory History Type	SG			MG			LG			Average		
		FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC	FE	RT	NC
CMA	-	68	1/17	14	373	10/09	18	963	36/06	27	468	15/77	20
	SH	90	1/15	0	951	21/00	0	3375	109/16	1	1472	43/77	0
GALA۲	TH	86	1/14	0	927	20/25	0	3752	120/95	4	1588	47/45	1
	FH	92	1/13	0	928	20/13	0	4043	128/65	0	1688	49/97	0

مدت زمان اجرای الگوریتم و تعداد فراخونی‌های تابع شایستگی در CMA در همه موارد نسبت به مدل GALA۲ برتری دارد، اما تعداد مواردی که در CMA همگرا نشده بسیار بیشتر از مدل ارائه شده است. نتایج این آزمایش تأیید دیگری بر نظریه بالدوین است.

با چگالی بالاتر از ۰/۵ پایداری بهتری دارد.

۶-۴ آزمایش ۴: بررسی تأثیر نحوه انتقال سابقه ممتیکی بر کارایی مدل GALA۲

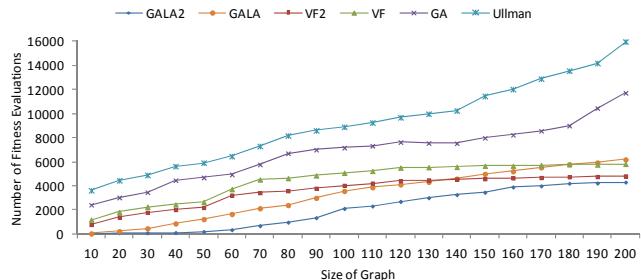
هدف از انجام این آزمایش بررسی تأثیر نحوه انتقال سابقه ممتیکی بر کارایی مدل GALA۲ می‌باشد. عمق حافظه ژن در همه موارد برابر ۱۰ در نظر گرفته شده و همه گراف‌ها دارای چگالی ۰/۵ بوده و وزن یال‌ها از مجموعه [۰,۱۰۰] انتخاب شده است. مدت زمان اجرای الگوریتم (RT)، متوسط تعداد فراخونی‌های تابع شایستگی (FE) در موارد همگراشده و تعداد موارد همگرانشده (NC) سه پارامتری هستند که در این آزمایش مورد توجه قرار گرفته‌اند.

جدول ۵ نتایج اجرای مدل ارائه شده در سه حالت انتقال سابقه ممتیکی هنگام انجام عملکردهای جهش و ترکیبی را نشان می‌دهد. این سه حالت عبارت از حفظ سابقه قبلی هر ژن (SH)، انتقال سابقه قبلی یک ژن به همراه مقدار ژن (TH) و فراموش کردن سابقه ممتیکی ژن (FH) است. همان گونه که مشاهده می‌شود در حالت فراموش کردن سابقه ممتیکی ژن، همه موارد همگرا شده‌اند و باعث پایداری بیشتر خواهد شد. هرچند

۶-۵ آزمایش ۵: مقایسه مدل GALA۲ با سایر الگوریتم‌های تناظر گراف

هدف از انجام این آزمایش بررسی عملکرد الگوریتم GALA۲ برای حل مسئله تناظر گراف در مقایسه با سایر روش‌های مشهور حل این مسئله می‌باشد. شکل ۲۰ متوسط تعداد فراخونی تابع شایستگی در اجراهای همگراشده در الگوریتم‌های GALA۲، VF۲، VF، GA، Ullmann و GALA در GALA۲ در ۳۰ اجرای مختلف مختلف را نشان می‌دهد. در این آزمایش از گراف‌های با تعداد رأس ۱۰ تا ۲۰۰ رأس استفاده شده است. در همه موارد الگوریتم ارائه شده عملکرد بهتری نسبت به سایر روش‌ها است اما در گراف‌های کوچک و متوسط، به دلیل محدودتر بودن فضای جستجو، الگوریتم GALA۲ اختلاف بیشتری با سایر روش‌ها دارد.

- [11] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "A learning automata-based memetic algorithm," *Genetic Programming and Evolvable Machines*, vol. 16, no. 4, pp. 399-453, Dec. 2015.
- [12] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "Balancing exploration and exploitation in memetic algorithms: a learning automata approach," *Computational Intelligence*, vol. 34, no. 1, pp. 282-309, Feb. 2018.
- [13] A. Rezvanian and M. R. Meybodi, "A new learning automata-based sampling algorithm for social networks," *International J. of Communication Systems*, vol. 3, no. 5, pp. 1-21, Mar. 2015.
- [14] M. Ghavipour and M. R. Meybodi, "Irregular cellular learning automata-based algorithm for sampling social networks," *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, vol. 59, pp. 244-259, Mar. 2017.
- [15] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "A michigan memetic algorithm for solving the community detection problem in complex network," *Neurocomputing*, vol. 214, pp. 535-545, 19 Nov. 2016.
- [16] B. Moradabadi and M. R. Meybodi, "Link prediction based on temporal similarity metrics using continuous action set learning automata," *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, vol. 160, no. 2, pp. 361-373, Feb. 2016.
- [17] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "A new memetic algorithm based on cellular learning automata for solving the vertex coloring problem," *Memetic Computing*, vol. 8, no. 3, pp. 211-222, Sept. 2016.
- [18] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "A michigan memetic algorithm for solving the vertex coloring problem," *J. of Computational Science*, vol. 24, no. 2, pp. 389-401, Oct. 2017.
- [19] S. M. Vahidipour, M. R. Meybodi, and M. Esnaashari, "Finding the shortest path in stochastic graphs using learning automata and adaptive stochastic petri nets," *International J. of Uncertainty, Fuzziness and Knowledge-Based Systems*, vol. 25, no. 3, pp. 427-455, Jan. 2017.
- [20] S. M. Vahidipour, M. R. Meybodi, and M. Esnaashari, "Cellular adaptive petri net based on learning automata and its application to the vertex coloring problem," *Discrete Event Dynamic Systems*, vol. 27, no. 4, pp. 609-640, May. 2017.
- [21] A. M. Saghir and M. R. Meybodi, "A self-adaptive algorithm for topology matching in unstructured peer-to-peer networks," *J. of Network and Systems Management*, vol. 24, no. 2, pp. 393-426, Apr. 2016.
- [22] A. M. Saghir and M. R. Meybodi, "An approach for designing cognitive engines in cognitive peer-to-peer networks," *J. of Network and Computer Applications*, vol. 70, pp. 17-40, Jul. 2016.
- [23] M. Ghavipour and M. R. Meybodi, "An adaptive fuzzy recommender system based on learning automata," *Electronic Commerce Research and Applications*, vol. 20, pp. 105-115, Nov./Dec. 2016.
- [24] B. J. Oommen and D. C. Y. Ma, "Deterministic learning automata solutions to the equipartitioning problem," *IEEE Trans. on Computers*, vol. 37, no. 1, pp. 2-13, Jan. 1988.
- [25] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "Improving GA+LA algorithm for solving graph isomorphic problem," in *Proc. of the 11th Annual CSI Computer Conf. of Iran*, pp. 474-483, Tehran, Iran, Jan. 2006.
- [26] K. Asghari, A. Safari Mamaghani, and M. R. Meybodi, "An evolutionary approach for query optimization problem in database," in *Proc. of Int. Joint Conf. on Computers, Information and System Sciences, and Engineering, CISSE'07*, University of Bridgeport, England, 9 pp., Dec. 2007.
- [27] A. Safari Mamaghani, K. Asgari, M. R. Meybodi, and F. Mahmoodi, "A new method based on genetic algorithm for minimizing join operations cost in data base," in *Proc. of 13th Annual CSI Computer Conf. of Iran*, 6 pp., Kish Island, Iran, Mar. 2008.
- [28] A. Safari Mamaghani, K. Asghari, F. Mahmoodi, and M. R. Meybodi, "A novel hybrid algorithm for joint ordering problem in database queries," in *Proc. of 6th WSEAS Int. Conf. on Computational Intelligence, Man-Machine Systems and Cybernetics*, pp. 104-109, Tenerife, Spain, 14-16 Dec. 2007.
- [29] K. Asghari, A. Safari Mamaghani, F. Mahmoodi, and M. R. Meybodi, "A relational databases query optimization using hybrid evolutionary algorithm," *J. of Computer and Robotics*, vol. 1, no. 1, pp. 28-39, Jan. 2008.
- [30] B. Zaree and M. R. Meybodi, "A hybrid method for sorting problem," in *Proc. of the 3rd Int. Conf. on Information and Knowledge Technology, IKT'07*, 8 pp., Mashhad, Iran, 26-28 Nov. 2007.
- [31] B. Zaree and M. R. Meybodi, "An evolutionary method for solving symmetric TSP," in *Proc. of the 3rd Int. Conf. on Information and Knowledge Technology, IKT'07*, 8 pp., Mashhad, Iran, 26-28 Nov. 2007.

شکل ۲۰: مقایسه الگوریتم GALA2 و سایر الگوریتم‌های تناظر گراف.

۷- نتیجه‌گیری

در این مقاله یک مدل جدید ممتیکی مبتنی بر اتوماتای یادگیر ارائه شد. در این روش برای استفاده هم‌زمان از اثرات مثبت جستجوی عمومی و جستجوی محلی، از اتوماتای مهاجرت اشیا برای بازنمایی کروموزوم‌ها استفاده گردید. در این نوع بازنمایی علاوه بر نگهداری مقادیر ژنتیکی، اثر جستجوی محلی در حافظه هر ژن ذخیره می‌شود. به عبارت دیگر شایستگی کروموزوم‌ها در مدل GALA2 از ترکیب شایستگی ژنتیکی کروموزوم که محصول جستجوی عمومی است و سابقه جستجوی محلی که در وضعیت‌های اتوماتای مهاجرت اشیا ذخیره می‌شود به دست می‌آید. جهت نشان‌دادن کارایی مدل ارائه شده، از این مدل در حل مسأله تناظر گراف استفاده شد و با سایر روش‌های معروف حل این مسأله مورد مقایسه به سایر روش‌ها را نشان می‌دهد. همچنین پارامترهای مختلف از در آزمایش‌های گوناگونی بررسی گردید. توسعه این مدل جهت استفاده از آن در محیط پویا و ارائه یک چارچوب ریاضی برای تحلیل مدل پیشنهادی از جمله کارهایی است که در آینده می‌تواند انجام شود.

مراجع

- [1] C. Xianshun, O. Yew-Soon, L. Meng-Hiot, and T. Kay Chen, "A multi-facet survey on memetic computation," *IEEE Trans. on Evolutionary Computation*, vol. 15, no. 5, pp. 591-607, Oct. 2011.
- [2] Q. H. Nguyen, Y. S. Ong, and N. Krasnogor, "A study on the design issues of memetic algorithm," in *Proc. CEC IEEE Congress on Evolutionary Computation*, pp. 2390-2397, Singapore, Singapore, 25-28 Sept.. 2007.
- [3] N. Krasnogor and J. Smith, "A tutorial for competent memetic algorithms: model, taxonomy, and design issues," *IEEE Trans. on Evolutionary Computation*, vol. 9, no. 5, pp. 474-488, Oct. 2005.
- [4] J. Hong and V. Prabhu, "Distributed reinforcement learning control for batch sequencing and sizing in just-in-time manufacturing systems," *Applied Intelligence*, vol. 20, no. 1, pp. 71-87, Jan. 2004.
- [5] M. A. Wiering and H. van Hasselt, "Ensemble algorithms in reinforcement learning," *IEEE Trans. on Systems, Man, and Cybernetics, Part B: Cybernetics*, vol. 38, no. 4, pp. 930-936, Aug. 2008.
- [6] K. S. Narendra and M. A. L. Thathachar, *Learning Automata: an Introduction*, Prentice-Hall, Inc., 1989.
- [7] M. A. L. Thathachar and P. S. Sastry, "Varieties of learning automata: an overview," *IEEE Trans. on Systems, Man, and Cybernetics, Part B: Cybernetics*, vol. 32, no. 6, pp. 711-722, Dec. 2002.
- [8] K. Najim and A. S. Poznyak, *Learning Automata: Theory and Applications*, Pergamon Press, Inc., 1994.
- [9] M. A. L. Thathachar and P. S. Sastry, *Networks of Learning Automata: Techniques for Online Stochastic Optimization*, Kluwer Academic Publishers, 2004.
- [10] M. Rezapoor Mirsaleh and M. R. Meybodi, "A hybrid algorithm for solving graph isomorphism problem," in *Proc. of the 2nd Int. Conf. on Information and Knowledge Technology, IKT'05*, 13 pp., Tehran, Iran, 24-26 May 2005.

- [43] A. Bansal and R. Kaur, "Task graph scheduling on multiprocessor system using genetic algorithm," *International J. of Engineering Research & Technology*, vol. 1, no. 5, pp. 1-5, Jan. 2012.
- [44] P. Foggia, C. Sansone, and M. Vento, "A database of graphs for isomorphism and sub-graph isomorphism benchmarking," in *Proc. of the 3rd IAPR TC-15 Int. Workshop on Graph-Based Representations*, pp. 176-187, May 2001.
- [45] W. Yuan-Kai, F. Kuo-Chin, and H. Jorng-Tzong, "Genetic-based search for error-correcting graph isomorphism," *IEEE Trans. on Systems, Man, and Cybernetics, Part B: Cybernetics*, vol. 27, no. 4, pp. 588-597, Aug. 1997.
- [46] J. R. Ullmann, "An algorithm for subgraph isomorphism," *J. ACM*, vol. 23, no. 1, pp. 31-42, Jan. 1976.
- [47] L. P. Cordella, P. Foggia, C. Sansone, and M. Vento, "A (sub) graph isomorphism algorithm for matching large graphs," *IEEE Trans. on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, vol. 26, no. 10, pp. 1367-1372, Oct. 2004.
- مهدی رضاپور میرصالح در سال ۱۳۷۹ مدرک کارشناسی مهندسی کامپیوتر خود را از دانشگاه خوارزمی و در سال ۱۳۸۲ مدرک کارشناسی ارشد خود را در این رشته از دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک) تهران دریافت نمود. از سال ۱۳۸۷ تا مبرده به عنوان عضو هیأت علمی در دانشگاه پیام نور مشغول به کار بوده و در سال ۱۳۹۵ موفق به اخذ درجه دکترا در رشته مهندسی کامپیوتر از دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک) تهران گردیده است. زمینه‌های علمی مورد علاقه نامبرده متعدد بوده و شامل موضوعاتی مانند محاسبات نرم و کاربردهای آن، الگوریتم‌های تکاملی، شبکه‌های اجتماعی و بانکداری الکترونیکی می‌باشد.
- محمد رضا میبدی تحصیلات خود را در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد اقتصاد به ترتیب در سال‌های ۱۳۵۲ و ۱۳۵۶ از دانشگاه شهید بهشتی و در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری علوم کامپیوتر به ترتیب در سال‌های ۱۳۵۹ و ۱۳۶۲ از دانشگاه اوکلاهومای امریکا به پایان رسانده و هم‌اکنون استاد دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی امیرکبیر می‌باشد. نامبرده قبل از پیوستن به دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۴ استادیار دانشگاه میشیگان غربی و در سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۰ دانشیار دانشگاه اوهايو در ایالات متحده آمریكا بوده است. زمینه‌های تحقیقاتی مورد علاقه ایشان عبارتند از: الگوریتم‌های موازی، پردازش موازی، محاسبات نرم و کاربردهای آن، شبکه‌های کامپیوترا و مهندسی نرم‌افزار.
- [32] B. Zaree and M. R. Meybodi, "A hybrid method for solving traveling salesman problem," in *Proc. of the 6th IEEE/ACIS Int. Conf. on Computer and Information Science, ICIS'07*, pp. 394-399, Melbourne, Australia, 11-13 Jul. 2007.
- [33] B. Zaree, K. Asghari, and M. R. Meybodi, "A hybrid method based on clustering for solving large traveling salesman problem," in *Proc. of 13th Annual CSI Computer Conf. of Iran*, 6 pp., Kish Island, Iran, 9-11 Mar. 2008.
- [34] K. Asghari and M. R. Meybodi, "Searching for hamiltonian cycles in graphs using evolutionary methods," in *Proc. of the 2nd Joint Congress on Fuzzy and Intelligent Systems*, pp. 132-143, Tehran, Iran, 28-30 Oct. 2008.
- [35] A. Safari Mamaghani and M. R. Meybodi, "Hybrid algorithms (learning automata + genetic algorithm) for solving graph bandwidth minimization problem," in *Proc. of the 2nd Joint Congress on Fuzzy and Intelligent Systems*, 1 pp., Tehran, Iran, 28-30 Oct. 2008.
- [36] A. S. Mamaghani and M. R. Meybodi, "A learning automaton based approach to solve the graph bandwidth minimization problem," in *Proc. 5th Int. Conf. on Application of Information and Communication Technologies, AICT'11*, 5 pp., Baku, Azerbaijan 12-14 Oct. 2011.
- [37] A. Isazadeh, H. Izadkhah, and A. Mokarram, "A learning based evolutionary approach for minimization of matrix bandwidth problem," *Appl. Math.*, vol. 6, no. 1, pp. 51-57, Apr. 2012.
- [38] A. Safari Mamaghani and M. R. Meybodi, "Hybrid evolutionary algorithms for solving software clustering problem," in *Proc. of the 2nd Joint Congress on Fuzzy and Intelligent Systems*, pp. 464-473, Tehran, Iran, Oct. 2008.
- [39] K. Asghari and M. R. Meybodi, "Solving single machine total weighted tardiness scheduling problem using learning automata and genetic algorithm," in *Proc. of the 3rd Iran Data Mining Conf., IDMC'09*, Tehran, Iran, 16 pp., Dec. 2009.
- [40] A. S. Mamaghani, M. Mahi, and M. R. Meybodi, "A learning automaton based approach for data fragments allocation in distributed database systems," in *Proc. IEEE 10th Int. Conf. on Computer and Information Technology, CIT'10*, pp. 8-12, Jun. 2010.
- [41] A. S. Mamaghani, M. Mahi, M. R. Meybodi, and M. H. Moghaddam, "A novel evolutionary algorithm for solving static data allocation problem in distributed database systems," in *Proc. 2nd Int. Conf. on Network Applications Protocols and Services, NETAPPS'10*, pp. 14-19, Kedah, Malaysia, 22-23 Sept. 2010.
- [42] V. Majid Nezhad, H. Mottee Gader, and E. Efimov, "A novel hybrid algorithm for task graph scheduling," *IJCSI International J. of Computer Science Issues*, vol. 8, no. 1, pp. 32-38, Nov. 2011.